

صفوی، محمدرضا، ۱۳۳۷ -

تفسیر آموزشی قرآن کریم: بیان جایگاه کلمات و جملات در کلام/ سیدمحمدرضا صفوی؛ تهیه پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، پژوهشکده فرهنگ و معارف قرآن، - [ویراست ۲]، - قم: مؤسسه بوستان کتاب (مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)، ۱۳۸۹ -

ج - (مؤسسه بوستان کتاب: ۲۰۹۵، کتاب‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی: ۴۳۳، کتاب‌های مرکز فرهنگ و معارف قرآن: ۱۰۹) (قرآن: ۳۰۰ تفسیر: ۱۲۸)

ISBN 978-964-09-0760-3 (دوره) / ISBN 978-964-09-1363-5 (کتاب) / ISBN 978-964-09-1363-5
فهرست نویسنده براساس اطلاعات فیبا.

Sayyid Muhammad-Reza Safavi. An Educational Exegesis of The Holy Quran

کتاب‌نام

چاپ هفتم: ۱۳۳۷

۱. تقاسیم شیعه - قرن ۱ - الف. دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، معاونت پژوهشی، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، پژوهشکده فرهنگ و معارف قرآن، دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، مؤسسه بوستان کتاب، ج.عنوان: بیان جایگاه کلمات و جملات در کلام.

۲۹۷ / ۱۷۹

BP ۹۸ / ص ۷ ت ۷

شماره کتابشناسی ملی: ۲۴۳۲۶۵۸

۱۳۹۷

کتاب‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی / ۴۳۳
کتاب‌های پژوهشکده فرهنگ و معارف قرآن / ۱۰۹

■ موضوع: تفسیر: ۱۲۸ (قرآن: ۳۰۰)

■ گروه مخاطب: - تخصصی (طلاب و دانشجویان)

شماره انتشار کتاب (چاپ اول): ۲۰۹۵

مسئله انتشار (چاپ اول و بازچاپ): ۷۰۵۳

پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

تفسیر آموزشی قرآن کریم

بدن جایگاه کلمات و جملات در کلام

جلد سوم

ویرایش دوم

سید محمد رضا صفوی

تهیه: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

پژوهشکده فرهنگ و معارف قرآن

پوشش
۱۳۹۷

بوستانکتاب

مؤسسه آموزشی قرآنی کریم / ج ۳

بیان جایگه کلمات و جملات در کلام

• نه بدیده: سید محمد رضا صفوی

• تهیه: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی / پژوهشگاه فرهنگ و معارف قرآن
• نشر: مؤسسه بوستانکتاب

(مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)

• لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپخانه مؤسسه بوستان کتاب

• نوبت چاپ: هفتم / ۱۳۹۷ • شماره ن: ۱۰۰۰ • بهاز: ۳۶۰۰۰ تومان

تمامی حقوق نشر مکتوب و الکترونیک اثر متعلق به مؤسسه بوستان کتاب است

printed in the Islamic Republic of Iran

♦ دفتر مرکزی: قم، خ شهدا (صفاینه)، ص پ ۹۱۷ / ۳۷۱۸۵، تلفن: ۷-۳۷۷۴۲۱۵۵ نمایر: ۹۴ ۳۷۰ ۳۷۷۴۴۲۶ بخش: ۳۷۷۴۴۲۶

♦ فروشگاه مرکزی: قم، چهارراه شهدا (عرضه ۱۲۰۰۰ عنوان کتاب با همکاری ۱۷۰ ناشر)

♦ فروشگاه شماره ۲: تهران، خیابان انقلاب، بین وصال و فلسطین، پلاک ۹۵۱، تلفن: ۷۸ ۴۶۹ ۳۲۰

♦ فروشگاه شماره ۳: مشهد، چهارراه خسروی، مجتمع پاس، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه خراسان - حوی، تان: ۳۶۷۲ ۳۲۰

♦ فروشگاه شماره ۴: اصفهان، چهار راه کرمانی، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه اصفهان، تلفن: ۷۰ ۳۱۰ ۳۲۰

♦ فروشگاه شماره ۵ (رنگین کمان، فروشگاه کودک و نوجوان): قم، چهارراه شهدا، نش خیابان ارم، تلفن: ۳۷۷۴۳۱۷۹

اطلاع از تازه های نشر از طریق پیام کوتاه (SMS)، با ارسال شماره همراه خود به ۲۱۵۵-۱۰۰۰ یا ارسال درخواست

E-mail: info@bustaneketab.com

جدیدترین آثار مؤسسه و آشنایی بیشتر با آن در وب سایت: www.bustaneketab.com

با قدردانی از همکاری که در تولید این اثر نقش داشته‌اند:

- اعضای شورای بررسی آثار • دبیر شورای کتاب و سروراستار: ابوالفضل طریقه‌دار • همکاران پژوهشکده فرهنگ و معارف قرآن • ویراستار: محمد زارعی
 - چکیده عربی: سهیله خانفی • چکیده انگلیسی: مریم خانفی • فیبا: مصطفی محفوظی
 - اصلاحات حروف نگاری: اکرم صادقی • صفحه‌آرایی: احمد مؤتمنی • نمونه‌خوانی: علی میری
 - کنترل فنی صفحه‌آرایی: سیدرضا موسوی‌منش • کارشناس طراحی و گرافیک: مسعود نجابتی • طراح جلد: فریدالدین ملایی
 - اداره آماده‌سازی: حمیدرضا تیموری • اداره چاپخانه: مجید مهدوی و سایر همکاران لیتوگرافی، چاپ و صحافی • مدیر تولید: عبدالهادی اشرفی
- رئیس مؤسسه
محمدباقر انصاری

فهرست مطالب

۱۳	سخنی با خواننده
۱۹	مقدمه ویراست دوم
۲۱	سخنی با اساتید معزز
۲۳	درس اول: آیات ۲۵۳ و ۲۵۴
۲۳	آیه ۲۵۳
۲۷	آیه ۲۵۴
۳۱	درس دوم: آیات ۲۵۵ و ۲۵۶
۳۱	آیه ۲۵۵
۳۶	آیه ۲۵۶
۴۰	درس سوم: آیات ۲۵۷ و ۲۵۸
۴۰	آیه ۲۵۷
۴۲	آیه ۲۵۸
۴۸	درس چهارم: آیه ۲۵۹
۴۸	آیه ۲۵۹، بخش اول
۵۱	آیه ۲۵۹، بخش دوم

درس پنجم: آیات ۲۶۰-۲۶۲..... ۵۶

آیه ۲۶۰..... ۵۶

آیه ۲۶۱..... ۵۹

آیه ۲۶۲..... ۶۲

درس ششم: آیات ۲۶۳-۲۶۵..... ۶۵

آیه ۲۶۳..... ۶۵

آیه ۲۶۴..... ۶۷

آیه ۲۶۵..... ۷۰

درس هفتم: آیات ۲۶۶-۲۶۸..... ۷۳

آیه ۲۶۶..... ۷۳

آیه ۲۶۷..... ۷۶

آیه ۲۶۸..... ۷۹

درس هشتم: آیات ۲۶۹ تا ۲۷۲..... ۸۲

آیه ۲۶۹..... ۸۲

آیه ۲۷۰..... ۸۴

آیه ۲۷۱..... ۸۶

آیه ۲۷۲..... ۸۸

درس نهم: آیات ۲۷۳ تا ۲۷۵..... ۹۲

آیه ۲۷۳..... ۹۲

آیه ۲۷۴..... ۹۵

آیه ۲۷۵..... ۹۷

درس دهم: آیات ۲۷۶ - ۲۸۰..... ۱۰۱

آیه ۲۷۶..... ۱۰۱

۱۰۲	آیه ۲۷۷
۱۰۴	آیه ۲۷۸
۱۰۵	آیه ۲۷۹
۱۰۷	آیه ۲۸۰
۱۱۱	درس یازدهم: آیه ۲۸۱ و بخش‌هایی از آیه ۲۸۲
۱۱۱	آیه ۲۸۱
۱۱۳	آیه ۲۸۱ (بخش اول)
۱۱۶	آیه ۲۸۲ (بخش دوم)
۱۱۹	درس دوازدهم: آیه ۲۸۲ (بخش سوم تا پایان آیه)
۱۱۹	آیه ۲۸۲ (بخش سوم)
۱۲۱	آیه ۲۸۲ (بخش چهارم)
۱۲۴	آیه ۲۸۲ (بخش پایانی)
۱۲۸	درس سیزدهم: آیات ۲۸۳ - ۲۸۶
۱۲۸	آیه ۲۸۳
۱۳۰	آیه ۲۸۴
۱۳۲	آیه ۲۸۵
۱۳۵	آیه ۲۸۶

سورة آل عمران

۱۳۱	درس چهاردهم: آیات ۱ - ۶
۱۴۱	آیه‌های ۱ تا ۳
۱۴۳	آیه ۴
۱۴۵	آیه‌های ۵ و ۶

۱۴۹.....	درس پانزدهم: آیات ۷ - ۱۰.....
۱۴۹.....	آیه ۷ (بخش اول).....
۱۵۳.....	آیه ۷ (بخش دوم).....
۱۵۴.....	آیه‌های ۸ و ۹.....
۱۵۶.....	آیه ۱۰.....
۱۵۹.....	درس شانزدهم: آیات ۱۱-۱۴.....
۱۵۹.....	آیه ۱۱.....
۱۶۰.....	آیه ۱۲.....
۱۶۱.....	آیه ۱۳.....
۱۶۴.....	آیه ۱۴.....
۱۶۹.....	درس هفدهم: آیات ۱۵-۱۹.....
۱۶۹.....	آیه ۱۵.....
۱۷۱.....	آیه‌های ۱۶ و ۱۷.....
۱۷۴.....	آیه ۱۸.....
۱۷۵.....	آیه ۱۹.....
۱۷۹.....	درس هجدهم: آیات ۲۰-۲۳.....
۱۷۹.....	آیه ۲۰.....
۱۸۲.....	آیه‌های ۲۱ و ۲۲.....
۱۸۵.....	آیه ۲۳.....
۱۸۸.....	درس نوزدهم: آیات ۲۴-۲۷.....
۱۸۸.....	آیه ۲۴.....
۱۹۰.....	آیه ۲۵.....
۱۹۲.....	آیه ۲۶.....

۱۹۴	آیه ۲۷
۱۹۸	درس بیستم: آیات ۲۸-۳۲
۱۹۸	آیه ۲۸
۲۰۱	آیه ۲۹
۲۰۲	آیه ۳۰
۲۰۵	آیه های ۳۱ و ۳۲
۲۰۸	درس بیست و یکم: آیات ۳۳-۳۷
۲۰۸	آیه های ۳۳ و ۳۴
۲۱۰	آیه ۳۵
۲۱۲	آیه ۳۶
۲۱۴	آیه ۳۷
۲۱۸	درس بیست و دوم: آیات ۳۸-۴۲
۲۱۸	آیه ۳۸
۲۲۰	آیه ۳۹
۲۲۲	آیه ۴۰
۲۲۴	آیه ۴۱
۲۲۵	آیه ۴۲
۲۲۸	درس بیست و سوم: آیات ۴۳-۴۸
۲۲۸	آیه ۴۳
۲۳۱	آیه ۴۴
۲۳۱	آیه ۴۵
۲۳۳	آیه های ۴۶ تا ۴۸
۲۳۸	درس بیست و چهارم: آیات ۴۹-۵۱

۲۳۸.....	آیه ۴۹.....
۲۴۲.....	آیه ۵۰.....
۲۴۴.....	آیه ۵۱.....
۲۴۷.....	درس بیست و پنجم: آیات ۵۲-۵۵.....
۲۴۷.....	آیه ۵۲.....
۲۴۹.....	آیه‌های ۵۳ و ۵۴.....
۲۵۱.....	آیه ۵۵.....
۲۵۶.....	درس بیست و ششم: آیات ۵۶-۶۱.....
۲۵۶.....	آیه‌های ۵۶ تا ۵۸.....
۲۵۹.....	آیه‌های ۵۹ و ۶۰.....
۲۶۱.....	آیه ۶۱.....
۲۶۵.....	درس بیست و هفتم: آیات ۶۲-۶۶.....
۲۶۵.....	آیه‌های ۶۲ و ۶۳.....
۲۶۷.....	آیه ۶۴.....
۲۷۰.....	آیه ۶۵.....
۲۷۱.....	آیه ۶۶ و ۶۷.....
۲۷۴.....	درس بیست و هشتم: آیات ۶۸-۷۳.....
۲۷۴.....	آیه ۶۸.....
۲۷۴.....	آیه ۶۹.....
۲۷۷.....	آیه‌های ۷۰ و ۷۱.....
۲۷۹.....	آیه ۷۲.....
۲۸۱.....	آیه ۷۳.....
۲۸۴.....	درس بیست و نهم: آیات ۷۴-۷۷.....

۲۸۴ آیه ۷۴

۲۸۵ آیه ۷۵

۲۸۸ آیه ۷۶

۲۸۹ آیه ۷۷

۲۹۳ درس سی ام: آیات ۷۸-۸۱

۲۹۳ آیه ۷۸

۲۹۵ آیه ۷۹

۲۹۷ آیه ۸۰

۲۹۸ آیه ۸۱

۳۰۲ درس سی و یکم: آیات ۸۲-۸۶

۳۰۲ آیه ۸۲

۳۰۳ آیه ۸۳

۳۰۵ آیه ۸۴

۳۰۷ آیه ۸۵

۳۰۸ آیه ۸۶

۳۱۱ درس سی و دوم: آیات ۸۷-۹۲

۳۱۱ آیه های ۸۷ - ۸۹

۳۱۱ آیه ۹۰

۳۱۵ آیه ۹۱

۳۱۱ آیه ۹۲

سخنی با خواننده

قرآن، تنها کتاب آسمانی است که از تحریف مضمون مانده و تنها کلامی است که در اوج فصاحت و بلاغت، هدایت و رستگاری را نوبت داد و عالی‌ترین معارف غیب الهی را با آهنگی روح‌نواز به جهانیان هدیه رسانید. این کتاب، به‌عنوان محور اقتضای جهان‌شمولی و جاودانگی قرآن کریم این است که در تمام اعصار، محور حل مشکلات و روشنی‌بخش ظلمت، جهل، حیرت و گمراهی باشد و پیشرفت و تکامل علوم از تازگی آن نگاهد و محوریت پیام آسمانی را مخوش نکند. غفلت از این منبع نورانی انسان‌ساز، ستمی نابخشودنی در حق بشر به شمار می‌رود. قرآن، این منبع نورانی، باید محور درسی علوم انسانی مراکز آموزشی، به‌ویژه حوزه‌های علمیه قرار گیرد و این مهم آن‌گاه جامه عمل می‌پوشد که کتاب‌های آموزش تفسیر قرآن کریم به گونه‌ای تدوین شود تا دانش‌پژوه را گام به گام با حقایق قرآن آشنا کند.

تدوین تفسیر آموزشی

از جمله کاستی‌های نظام آموزش کشور، فقدان متون آموزشی در زمینه تفسیر

قرآن می‌باشد و نیاز به تفسیر آموزشی برای سطوح مختلف، مورد اتفاق مراکز آموزشی حوزه‌های علمیه و فقدان آن مایه تأسف است. براین اساس، مرکز آموزش‌های تخصصی تبلیغ حوزه علمیه قم برای تأمین متون آموزشی مورد نیاز، تألیف متنی - آموزشی تفسیر قرآن را از اولویت‌های خود قرار داد و اجرای آن را از پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی درخواست کرد.

پس از تشکیل کمیته سرنگ و معارف قرآن پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، این مهم را بر عهده ثروت و گروه تفسیر ترتیبی و ترجمه قرآن، موظف شد که در این باره طرحی جامع ارائه دهد. سرتر ترجمه طرح برای سطوح مختلف، نمونه‌هایی نیز آماده شد و در جلسات شورای علمی گروه حضور حجة الاسلام والمسلمین آقای نبوی، مسئول مرکز آموزش‌های تخصصی تبلیغ حوزه علمیه قم رسی گردید و پس از تکمیل و برطرف شدن کاستی‌های آن در شورای پژوهشی پژوهشگاه و تصویب نهایی در شورای پژوهشی پژوهشگاه، تدوین آن بر عهده محقق فرهیخته، جناب حجة الاسلام والمسلمین آقای سیدمحمد رضا صفوی نهاده شد که ایشان شایستگی از عهده انجام دادن آن برآمدند.

نمایی از مراحل تفسیر آموزشی

مجموعه «تفسیر آموزشی» در پنج مرحله ارائه می‌شود و در هر مرحله، بُعدی از ابعاد آیات یا روشی از روش‌های تفسیری تشریح می‌گردد:

اول. تبیین معنای مفردات به همراه تعیین هیئت کلمات و ویژگی‌های آن‌ها؛

دوم. بیان کردن جایگاه هر کلمه در جمله و جایگاه جمله در کلام؛

آموزش این دو مرحله، دانش‌پژوه را بر دریافت معانی آیات با توجه به مفاهیم واژه‌ها و جایگاه آن‌ها و نیز بر کاربرد ادبیات (صرف و نحو) در فهم آیات توانمند

می‌کند. بدیهی است مراحل یادشده، نخستین گام و اساسی‌ترین مرحله از مراحل فهم و تفسیر قرآن کریم است. در این دو مرحله، ترجمه تحت‌اللفظی آیات و نکته‌های تفسیری به فراخور سطح علمی دانش‌پژوهان بیان می‌شود.

سوم. اهتمام بر استخراج نکته‌ها و پیام‌های بلاغی، همراه بیان واژگان جدید که در مراحل پیشین، مانع از بیان نشده است و نیز شرح وجه اعرابی کلمه‌هایی که در فهم آیات ضرورت دارد؛

چهارم. تفسیر آیات بر اساس روش تفسیر قرآن به قرآن که مهم‌ترین روش تفسیری می‌باشد؛

پنجم. تفسیر آیات بر اساس روش تفسیر مآثور و به‌کارگیری سنت در تفسیر قرآن.

در هر مرحله دو جزء قرآن تفسیری در هر جزء در یک مجلد منتشر می‌گردد. هر مجلد ۳۲ درس دارد و هر درس است تا یازده سطر قرآن را در بر می‌گیرد.

ویژگی‌های این مجموعه تفسیری

در این مجموعه ده جلدی تلاش شده است که همه مطالب به الفاظ آسان و ساختار جمله‌های آیات مستند باشد و از تأویل آیات و توجیه آن‌ها برخلاف ظاهر آن پرهیز شود. بدیهی است که نباید از قرائن درون‌قرآنی که هر گوینده‌ای می‌تواند به اتکالی آن‌ها مراد خویش را بنمایاند، غفلت شود که درحقیقت، آن قرائن، شکل‌دهنده ظواهر هستند. توجه به این روش تفسیری و رعایت‌کردن اصول آن، دانش‌پژوه را از فروافتادن به ورطه تفسیر به رأی بازمی‌دارد و نیز موجب می‌شود تفسیرهایی را که آرای شخصی مفسران در آن‌ها نقش داشته است بازشناسد.

این مجموعه بر آن است که دانش‌پژوه قرآنی در فرآیند آموزش، خود با اتکال به ابزار تفسیر، مفاهیم آیات را دریابد و اساتید، او را در مسیر دریافت مفاهیم و معارف قرآنی راهنمایی کنند. این اثر تفسیری متناسب با سطح علمی دانش‌پژوهان قرآنی تدوین یافته است و در هر مرحله، همگام با ارتقای علمی آنان، متن تفسیری نیز اصلاح می‌یابد تا مطالب ارائه‌شده، فراتر و فروتر از سطح علمی مخاطب نباشد.

پیش‌نویس‌های هر یک از مراحل پنج‌گانه به ترتیب عبارتند از:

مرحله اول. رخنه‌های قرآنی، کریم، فراگیری کتاب‌های صرفی و آشنایی با اصطلاحات آن‌ها؛

مرحله دوم. آشنایی با اصطلاحات علم نحو؛

مرحله سوم. آشنایی با قواعد اصطلاحات علوم بلاغی؛

مرحله چهارم. آشنایی با اصطلاحات و قواعد رایج علم اصول؛

مرحله پنجم. آشنایی با قواعد و اصول کلی علم حدیث.

سپاس

در پایان، لازم می‌دانم از جناب حجة الاسلام والمسلمین، آقای سیدمحمد رضا صفوی که در تألیف این اثر ارزشمند زحمات فراوانی کسیدند و نیز از حجة الاسلام والمسلمین، آقای سیدمصطفی صفوی که در تنظیم آن با مؤلف همکاری مستمر داشتند و ناظر محترم، جناب حجة الاسلام والمسلمین، آقای محمدعلی مهاری که با دقت‌های عالمانه خود بر غنای آن افزودند و دیگر همکاران ارجمند که در جهت تقویت و ارتقای آن نقش ارزنده‌ای ایفا کردند؛ به‌ویژه از شورای علمی گروه، حجج اسلام آقایان: یعقوب جعفری، علی اسلامی، ابوطالب طالبی دارابی، سیدعلی‌اکبر

حسینی، محمدرضا انصاری محلاتی، محمدکاظم شاکر و هم‌چنین ارزیابان گرامی، حجج اسلام: آقایان محمدحسن حاج‌حسینی (نبوی) و عباس مقیسه و مدیر محترم گروه حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای سیدعلی اکبر حسینی سپاس‌گزاری کنم.

رئیس پژوهشکده فرهنگ و معارف قرآن

محمدصادق یوسفی‌مقدم

WWW.Ketab.ir

مقدمه ویراست دوم

پس از انتشار چهار مجلد از مسیر آموزشی و با گذشت چند سال از تدریس آن، قوت‌ها و کاستی‌های آن آشکار شد. از طریق معاونت تبلیغ به پژوهشکده فرهنگ و معارف قرآن گزارش گردید. فزون بر این، نشست با حضور استادان عرصه تفسیر و متون درسی و مسئولان مربوط در پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی جهت نقد و ارزیابی تفسیر آموزشی تشکیل شد که دیدگاه‌ها و پیشنهادهای آن راهنمای ما در ارتقای این مهم گردید.

• انتقادات بر محورهای کلی ذیل متمرکز بود:

۱. تحلیل صرفی و نحوی کلمات هر درس بیش از نیاز مخاطبان و میزان ساعت کلاس است؛

۲. مطالب و نکته‌های تفسیری در قیاس با دیگر مطالب کم‌رنگ‌تر است.

۳. حجم درس‌ها و کتاب‌ها متفاوت است.

این انتقادات و برخی اشکال‌های جزئی و موردی دیگر، ضرورت بازنگری جلد‌های یکم تا چهارم را نشان داد و در دستور کار قرار گرفت و فرجام کار چنین

شد:

۱. بخشی که ساختار صرفی کلمات را توضیح می‌داد، حذف گردید و در موارد

نادر که ضرورت آن احساس می‌شد به پاورقی ارجاع داده شد.

۲. آموزه‌ها و نکته‌های تفسیری بسیاری افزوده شد.
۳. نکته‌های صرفی در جلد یکم و دوم که پایه ترجمه آیه یا نکته تفسیری و برداشت از آیه محسوب می‌شد، برجسته گردید.
۴. نکته‌های نحوی در جلد سوم و چهارم که می‌توانست پایه ترجمه آیه یا نکته تفسیری برداشت از آیه محسوب شود، برجسته گردید.
۵. هر کس در شش صفحه تقریبی سیصد کلمه‌ای تنظیم شد.
۶. در بیشتر آیه‌ها، پس از بخش واژه‌ها، مطالب اساسی آیه و پیوند آن‌ها با آیه‌های قبل بیان شد.
۷. هر جزء قرآنی ۳۱ قسمت شده است و هر قسمت که شامل چند آیه می‌شود، یک درس را تشکیل می‌دهد.
۸. رویه آن است که هر آیه به صورت مجزا تفسیر و تبیین گردد، مگر در صورتی که کوتاه باشد که در آن صورت، دو یا چند آیه مطرح و تبیین می‌شود و اگر آیه طولانی باشد، به چند بخش تقسیم می‌گردد هر قسمت به صورت مجزا شرح داده می‌شود.
۹. یک آیه به چند بخش تقسیم می‌شود و ترجمه هر بخش مقابل آن می‌آید.
تذکر: ترجمه آیه‌ها، لفظ به لفظ و به تعبیر دیگر، تحت اللفظی است، به این دلیل که از هدف‌های این مجموعه تفسیری، فراگیری ترجمه دقیق آیات است و ترجمه لفظ به لفظ در این خصوص کارآمدتر می‌باشد. پس این سبک، گرایش شد، هر چند نارسایی‌هایی نیز دارد؛ البته در جلد چهارم، ترجمه آیه‌ها به سبک نشر معیار عرضه می‌شود.
۱۰. پس از مطرح کردن آیه و ترجمه آن، در عنوان «واژه‌ها» معنای کلمه‌ها بیان می‌شود. در جلد سوم و چهارم برخلاف دو مجلد پیشین، ساختار صرفی فصل‌ها بیان نمی‌شود و به برگردان معنای مصدری آن‌ها اکتفا می‌گردد، مگر در مواردی خاص.
۱۱. بخش دیگر که بخش اصلی است با عنوان «شرح و بیان» عرضه می‌گردد. در

این بخش، هر آیه به چند بخش تقسیم و هر کدام شرح داده می‌شود و نکته‌های تفسیری و برداشت‌های آن بیان می‌گردد.

۱۲. «آزمون»، آخرین بخش هر درس است. در این بخش، سؤال‌های گوناگونی طرح می‌شود که بیشتر آن‌ها یک هدف را دنبال می‌کنند و آن، توجه دادن به خصوصیات کلمات آیه‌هاست تا مقدمه فهم درست آیات و ترجمه دقیق آن‌ها که از هدف‌های مجلدات نخستین این مجموعه تفسیری است فراهم شود.

سخنی با اساتید معزز

شما گرامیان، خوب می‌دانید که تفسیر به رأی در قرآن کریم از مهالک است و نیز می‌دانید که در همه اعصار، به ویژه در عصر ما - دلایلی که اکنون جای پرداختن به آن نیست - تفسیر به رأی شایع است و برداشت‌های شخصی، سلیقه‌ای، ذوقی و... رواج بسیاری دارد. هر کس هر باور و بفیده‌ای داشته باشد، چه در علوم و فنون اجتماعی و چه در کلام و فقه و... آن را به گونه‌ای به قرآن مستند می‌کند. راه پیشگیری اولیه، تأکید بر فهم درست الفاظ و جملات آیه‌هاست و این مهم را گروه فهم درست واژه‌ها و دریافت زبان قرآن است که از آن به «ادبیات عرب» تعبیر می‌شود. این روست که در این مجموعه تفسیری بر فهم درست کلمات تأکید فراوانی می‌شود و در همه بخش‌های این تفسیر، حتی در بخش آزمون خودنمایی می‌کند.

سیدمحمد سفوی

۱۳۹۴/۱۱/۲۹